

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЙЦИ

Брой 8 • год. ХСIII • 24 април 2013 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

Красимир
Премянов

ТРАКИЙЦИ ЩЕ
ГЛАСУВАТ ПО
СЪВЕСТ

На стр. 3

НА ЧЕТВЪРТАТА НАЦИОНАЛНА СРЕЩА „ЗАВРЪЩАНЕ КЪМ КОРЕНИТЕ“

На 20 април в Сливен Четвъртата национална среща „Завръщане към корените“ събра близо 400 тракийци от почти цялата страна. Потомци на бежанците от Одринска и Беломорска Тракия и Мала Азия дойдоха тук да се видят, да споделят своите проблеми и да почетат паметта на своите предци. Срещата бе организирана от СТДБ, сливненското тракийско дружество „Лазар Маджаров“, Община Сливен и Инициативен комитет, начело с Божана Богданова.

Срещата започна сутринта с поднасяне на венци и цветя на морената в памет на загиналите тракийци, на площад „Цар Борис Михаил Покръстител“ до православния параклис, изграден с усилията на Сливненското тракийско дружество. Пред храма председателят на СТДБ Красимир Премянов посади малко дръвче, в чиито корени бе заровено специално послание към бъдещите поколения.

„Молим ви да съхраните будна тракийската памет и да не забравите никога това, което не се забравя. Съхранете истината за съдбата на българските тракийци такава, каквато е била“ пише в посланието, което ще бъде отворено и прочетено след 25 години на поредната родова среща. На дървото до морената, върху специален венец, тракийци закачиха и листчета с имената на своите предци. След това групата поднесе венци и цветя и пред паметника на Хаджи Димитър на площада в центъра на града.

След това читалището се оказа малко да побере всички участници в срещата. За нея бяха дошли членове и председатели на дружества от Казанлък, Свиленград, Варна, Стара Загора, Созопол, София, както и тракийци от Хасково, Русе, Ямбол, Димитровград и много други градове на страната. Гост на тържеството бе кметът на гр. Сливен инж. Кольо Милев, зам. председателят на Общинския съвет Иван Иванов, Стефка Петрова, директор на Централния държавен архив и Дарина Билярска от Държавна агенция „Архиви“. Певческа група от Казанлък откри срещата с няколко тракийски песни и стихове, посветени на Тракия.

Тази среща е много важна, защото тя доказва, че тракийската кауза ще бъде предадена и на следващите поколения – каза в поздравителното си слово към участниците председателят на

Сливен събра 400 тракийци

■Снимка за спомен пред параклиса

СТДБ Красимир Премянов. Ние искаме нашата кауза да е част от съвременната патриотична кауза на българите и ще отстояваме своите права пред всички правителства, каза още той.

От името на Тракийския научен институт неговият научен секретар д-р Ваня Стоянова напомни уроците на историята в годината, когато отбелязваме 100 години от Балканските войни и разорението на тракийските българи. „100-годишнината от Балканските войни е повод за честване и отдаване на почит, но и време за размисъл и преоценка на миналото, за опресняване на известното и обнародване на новооткритото познание, за припомняне на уроците на историята и тяхното преосмисляне в съвременните им проекции. Те са част от нашата национална памет, градиво на нашата национална идентичност“ каза д-р Стоянова. Тя използва възможността да наглади участниците от Сливен в средношколския конкурс, организиран от СТДБ и посветен на големите годишници

с почетна грамота и последното издание на книгата на Л. Милетич „Разорението на тракийските българи през 1913 г.“. Пламен Стаматов и Милица Костадинова от ПГИ „Проф. д-р Димитър Табаков“ са сред единият победители, които ще посетят Европейския парламент чрез наградата, осигурена от евродепутата Евгени Кирилов.

Кметът на Сливен Кольо Милев също отлич десетимата сливненски участника с грамоти. Ламбрини Янакиева, Габриела Каябашева, Толина Тодорова, Радостина Георгиева и Мирела Чолакова от ГПЗЕ „Захари Стоянов“, Благовеста Панкова, а също и сестрите Габриела и Симона Калчеви от ХГ „Дамян Дамянов“ получиха грамоти и от СТДБ, а на двамата победители кметът връчи сувенирен плакет на община Сливен.

Програмата на срещата продължи с брифинг на тема: „100 години от Балканските войни и разорението на тракийските българи“, с експозета по проекта: „Български имоти на българи-бежанци

от Одринска Тракия и Мала Азия“.

Експертите от архивите отговаряха на въпроси, свързани с имуществото на тракийските бежанци. Председателят на СТДБ Красимир Премянов също разказа какви проблеми и трудности среща ръководството на съюза в отстояването на тракийските интереси. Доц. Янчо Василев от София предложи участниците в срещата да подкрепят специално възвание, което призовава съюза да преведе книгата на Л. Милетич на английски и да я връчи на всички евродепутати, за да ги запознае с проблемите на тракийските бежанци. За целта той предложи да се открие дарителска сметка и тракийци да отделят по някой лев за благородната кауза.

По-късно в общинската зала „Май“ бе открита фотоизложба от предишните срещи на тракийци, както и спомени от техните пътувания из Турция и Гърция по родните места на техните деди. Певческа група от Сливненското дружество поздрави гостите с автентични тракийски песни. Бяха представени традиционни тракийски гозби от Източна и Беломорска Тракия и Мала Азия, приготвени от потомци на бежанци. На разигралата се викторина и томбола част от тях бяха връчени като награди на победителите. Накрая след много снимки за спомен участниците в четвъртата среща „Завръщане към корените“ се разделиха, но си пожелаха да се срещат всяка година по това време.

■Кр. Премянов засади дръвче

Казват, че най-много се лъже по време на война и пред избори. Ушите на избирателите вече се изтръпнали на обещания, раздавани на едро. Електоратът знае, че изпълнението им е сетне работа. Целта на партиите е бленуваната власт, пък „реченото и казаното“ преди избори вятър го разнася. Управляващата доскоро партия ГЕРБ, която с антисоциалната си политика докара народа до просешка тояга и го изкара на улицата, се посниши в очакване и с готовност, стигаща до наглост, за реванш на изборите. Но взе, че излезе наяве бръмбариадата. Някои обяха скандала за компроматна война, но откъм МВР се размириша. Впрочем в това министерство всичко си е по старому, Цветанов си остави дори заместничката за министър, а служебният премиер Райков ревностно защитава ведомството, мигар не знае, че то се е сраснало с ГЕРБ. И ако развихрилото се подслушване, слухтене, слеждане, дебнене ставаше заради обещаващата справедливост и декларираната от Борисов и Цветанов на всяка крачка воля за борба с престъпността и корупцията, можехме да го отменим някакси, но да се използва „уши“ за разправа с политическите опоненти е зловещо злодеяние. Което застрашава и самите избори. В тези редове няма да отпразнавам призови за кого да дадете гласа си. Читателите на „Тракия“, потомци на тракийските българи, са люде умни и трезви, ще претеглят зърното от плявата в предизборното надиграване и ще се ориентират добре в бюлетината метър. Но ми се ще да напомня, че да се допусне връщане на ГЕРБ на власт би означавало обратен завои към бедността и нищетата, към диктаторството, към „културата на мутрите“, към чалгата и опростачването и нацията

налните интереси. Стига ни само да си припомним бездушието на правителството на Борисов към тракийската национална кауза, която бе жертвана, тъй като външната политика на кабинета бе в угода на Турция. Нищо от това, че в Република Турция неоосманизмът става открита национална доктрина и това безпардонно се демонстрира. В броя си от 23 март т.г. вестник „Милиет“ не се посвени да публикува географска карта на „Нова Турция“, в която са включени Кипър, райони на Сирия, Ирак и Гърция, части от Azerbaijan и Грузия, та и половин България. Към справедливите искания за обезщетяване

Предизборно

■ Тодор Корув

то на ограбените имоти на българите от Източна Тракия ГЕРБ и неговото правителство останаха безучастни, не си мръднаха дори малкия пръст да раздвижат преговорите на смесената комисия. Но срещата на поколенията в Сливен доказа красноречиво, че тракийци не отстъпват ни на йота от своите законни искания. В парламента няма място за продажни депутати като тия, които гласуваха позорния документ, признаващ т. нар. „възродителния процес“ за етническо прочистване, а са против да се гласува декларация за геноцида над тракийските българи в Османската империя.

■В. Стоянова наглади победителите в конкурса.

ПОЗИЦИЯ НА ПК ТРАКИЯ ЗА ПРЕДСРОЧНИТЕ ПАРЛАМЕНТАРНИТЕ ИЗБОРИ 12 МАЙ 2013 Г.

Кризата в икономиката е сигурен индикатор за водената политика, доколкото политиката е инструмент за развитие на икономиката. Всеки непредубеден наблюдател е забелязал, че вътрешната политика на управляващото мнозинство бе подчинена на външната. И понеже външната ни политика се пишеше извън България, то и коефициентът пред много от взетите правителствени решения не беше националният интерес.

В резултат с всеки изминал ден държавата ставаше все по-малко хуманна – висока смъртност, ниска раждаемост, висока безработица, ниско заплащане, висока престъпност и корупция, ниска ефективност на правораздаването.

Кризата нагря с това, че законодателната власт не произвеждаше нужните за обществото закони в интерес на същото, както и че изпълнителната, със своите решения и структури не ги прилагаше в тази посока и с тази сила, съобразно нуждите и заявените предизборни обещания.

Разделението на работещи и безработни стана синоним на богати и бедни, на здрави и болни, на образовани и неуки, до момента когато и за работещите стана невъзможно да плащат битовите си сметки и да поддържат елементарен жизнен стандарт. Кризата стана катастрофа, народът излезе на улицата, правителството абдикира и стана част от кризата.

Игнорирането на законодателната и съдебни власти, абсолютизирането на изпълнителната, където за всички беше ясно, че решенията се вземат от премиера и тесен кръг около него, навеждаха на мисълта, че в страната течеше тиха пълзяща подмяна на залягналите в Конституцията принципи на демократичното общество за разделение и независимост на властите, върховенство на закона и граждански контрол.

Преди да променим Кон-

ституцията, нека да я прочетем и приложим в практиката заложените в нея норми.

Бъдещата политика изисква:

■ Предсказуема демократична държава, която се ръководи от националните си интереси и води балансирана външна политика.

■ Икономически активна държава на базата на равнопоставеност на собствеността – държавна, общинска, кооперативна и частна

■ Социално ангажирана държава, която да поставя човека в центъра и да скъса с неолиберализма и абсолютизираната роля на пазара.

ВЪНШНА ПОЛИТИКА И НАЦИОНАЛНО САМОСЪЗНАНИЕ

Наред с проблемите, които обществото трябва да реши след провалено управление на ГЕРБ, ПК Тракия на тези избори ще отстоява приоритетите, обединяващи тракийци като част от българския народ. Те са в основата и на най-старата българска обществена организация – Съюза на Тракийските Дружества в България – създадена преди 117 години с активното участие на националния ни герой Капитан Петко Войвода.

Днес, когато страната ни е пълноправен член на ЕС и активно участва в интеграционните процеси на Балканите и в Европа, ПК Тракия ще изисква от държавата:

■ На Балканите България да следва последователна политика на мир, добросъседство и сътрудничество със своите съседи. Да подкрепя, по степен на готовност, тяхното влизане в ЕС, но успоредно с това в двустранните отношения с Турция да защитава националните интереси за отстояване на историческата истина и за защита на имуществените права на прогонените българи (бе-

жанците) от Източна Тракия и Мала Азия.

■ Да продължи политиката на интеграция между отделните религиозни и етнически групи с оглед пълноценното им включване в общественото политическо животно на страната. Да се противопоставя на всички опити за обособяване на отделни групи български граждани в районите със смесено население.

■ Да се обяви категорично срещу използването на обидното прозвище „помаци“ и опитите българите, изповядващи исляма, да бъдат обособявани като изкуствено създадена етническа група на територията на Република България. Ние призоваваме да престанат манипулациите с ислямизирани българи, които са подложени на непрестанен натиск от страна на задгранични и местни емисари с цел тяхното турцизиране и изкуственото им превръщане в т.н. „помашки етнос“.

■ В условията на глобализация се свят да работи за укрепване позициите, ролята и мястото на славянството и православното християнство, като значими фактори за съхраняване на българската национална идентичност.

■ Отчитайки сериозното увеличаване на емиграцията от страната и чувствително нарастналата българска диаспора в Европа, Северна и Южна Америка, Австралия, Южна Африка, да се преосмисли и развие държавната политика в посока приемане на патриотичното разбиране, че България е там, където съществува български дух.

ИКОНОМИКА, ЕКОЛОГИЯ И ФИНАНСИ

Наложеният отвън неолиберален модел на саморегулиращ се, свободен пазар, при абсолютизиране на частната собственост, показва, че е антихуманен, деградира ценностната система и деформира обществото.

Пазарът е необходим, но той трябва да подлежи на контрол; частната собственост съществува, но равнопоставено с държавната, общинската и кооперативната. Държавата трябва да активизира своята роля на собственик, стопанин, инвеститор и регулатор.

Догонващото развитие изисква реиндустриализация в сектори с висока добавена стойност и висок експортен потенциал. Промените трябва да включват:

■ Незабавно разплащане на дължимите от държавата средства по обществени поръчки и възстановяване на дължимото ДДС. Изготвяне на комплекс от мерки за реанимиране на малкия и среден бизнес, както и подкрепа на кооперативната форма на сдружаване.

■ Гарантиране на държавния интерес чрез ревизия на действащите концесионни договори за откриване и експлоатация на природни богатства в недрата, на територията и прилежащата част от Черно море. Използване потенциала на минералните и геотермални води, като основен фактор за целогодишен здравен и лечебен туризъм. Всичко това с грижа към природата и околната среда.

■ Ново антимонополно законодателство и ревизия на законите за държавните регулатори.

■ Създаване на Национален Инвестиционен Фонд за финансиране на конкурсен принцип на инвестиционни проекти по целеви програми.

■ Увеличаване капацитета и изискванията към търговските предприятия в чужбина по активиране на търговските отношения и привличане на инвестиции (с акцент страните от БРИКС и Черноморския басейн). Активно ползване механизма на публично-частното партньорство при изграждане на съвместни предприятия.

■ Обявяване на Еврорегион «Тракия», което е в хармония със страте-

гията на ЕС – «Европа на регионите». Изграждането му ще даде възможност за разгръщане на широки интеграционни стопански, обществени и културни проекти; ще доведе до развитие и просперитет на всички населени места в него, в това число и на тези, които не попадат в съвременните държавни граници на България, но са родните места на хиляди тракийци.

■ Създаване на механизъм за по-лесно и достъпно ползване на средствата по Европейските програми от малкия и средния бизнес, както и от неправителствените организации. Подкрепа за обучението и израстването на специалисти и експерти от НПО сектора. Създаване на нови външни контролни органи от вида „обществен съвет“ за превенция на корупцията на ниските етажи при усвояване на евросредства

ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И ИНОВАЦИИ

Образованието е ценност и право на всеки гражданин, което трябва да се изведе като стратегически приоритет на държавата. Инвестициите в образованието, науката и иновациите имат решаващо значение за конкурентоспособността на икономиката и за развитието на България.

Само чрез образователни магистрали, позволяващи обучение и повишаване на квалификацията през целия живот, може да се осъществи задачата за догонващо икономическо развитие на страната. Реформата изисква:

■ Нарастващо финансиране и ефективно разходване на средствата за обществено образование (начално, средно, висше); професионално образование, обвързано с националните и регионални приоритети; справедлива оценка на учителския и преподавателския труд, обвързана с квалификация, натоварване и опит; дигитализиране на

учебниците и внедряване на електронни образователни платформи.

■ Патриотично възпитание и включване в учебните планове на часове, в които децата да се запознават с историята и героите на Илинденско-Преображенското въстание и тракийското движение.

■ Включване на часове за практическо обучение за поведение и оцеляване по време на бедствия, аварии и кризи.

■ Възобновяване ролята и развитие на БАН като комплексен център за научни изследвания. Институционално финансиране и насърчаване на фундаменталните изследвания, както и развитие на хуманитарните и обществени науки.

■ Стимулиране изграждането на научно-приложни центрове, в които да се комерсиализират фундаменталните научни постижения. Учредяване на обществен съвет за високи технологии и определяне на приоритетни области за развитие със силен иновационен потенциал и пазарно въздействие. Възстановяване на Националния Иновационен Фонд за финансиране на конкурсен принцип на патентозащитни разработки.

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СПОРТ

Здравото на българите е основен приоритет, от който зависи запазването и развитието на нацията. Всеки гражданин по Конституция има неотменимо право на достъпно и качествено медицинско обслужване и лечение. За да се реализира е нужно:

■ Специално внимание към медицинските кадри и към тяхната квалификация, труд и адекватно заплащане. Въвеждане на система за стимулиране за работа в труднодостъпни и отдалечени от областните центрове райони.

Продължава на 3-а стр.

ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ НА СТДБ КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ

-Г-н Премянов, ще може ли СТДБ без свои представители във властта да изпълни основните си задачи, свързани със защитата на тракийските интереси?

-Практиката показва, че ако няма делегирани представители на Съюза на тракийските дружества в България (СТДБ) в една или друга институция, няма кой да повдига и отстоява въпросите, свързани с интересите на тракийците и с различните аспекти, които тракийската кауза в нейния съвременен европейски контекст поставя на дневен ред. Моето дълбоко убеждение е, че присъствието на тракийци в институциите на властта е необходимост, но не на всяка цена.

-Като казвате «не на всяка цена», вероятно визирате нереализираното предизборно споразумение с левицата?

-Да, и това. Ръководството СТДБ като ръководство на гражданска структура, която е непартийна, патриотична организация, имаше намерения да подпише предизборно споразумение с левицата, в което се отстояваха статута и независимостта на тракийската организация. Нещо по-вече, имаше индикации, че в Хасковската листа на Коалиция за България, второто място е отредено като гражданска квота за излъчен от СТДБ представител на тракийци.

-Какво се промени?

-Областният председател на БСП в Хасково - Стефан Танев е предпочел партийното си представителство пред тракийската организация, чийто член на ръководството е, и е приел Областният съвет на БСП да постави въпроса за отпадането на гражданската квота в листите на Коалиция за България, отредена за тракийци. Това вероятно е повлияло по някакъв начин на обсъжданятия в Изпълнителното бюро на БСП.

Независима организация като СТДБ не може да се съобразява с кадровите решения на ИБ на БСП или с предпочитанията на отделни негови

членове и за това не стигнахме до подписване на споразумение. СТДБ не може да си позволи да бъде придатък на която й да било политическа партия, тъй като тракийската идея е общонационална и надпартийна, а организацията независима.

-След като СТДБ официално не участва в предизборни споразумения, за кого бихте призовали да гласуват тракийци?

-Всеки тракиец има право да гласува по съвест и да предпочете онзи кандидат в листите, в чието лице вижда защитник на тракийските интереси.

-Ако подходим прагматично към програмите на партията и коалициите, които искат да ни управляват следващите години,

жества в България, които са особено чувствителни по темата за трагедията на бежанците, но и непримирими към опитите за пренебрегване на българските национални интереси ясно изразиха своята позиция, че България никога не е провеждала етническо прочистване и геноцид за разлика от други народи и държави. Неприемливи за нас са и коалиционни споразумения на БСП с ДПС. Изводът, който се налага от казаното до тук, е че трябва да продължим да работим за укрепването на Политически клуб „Тракия“, създаден през 2001 г. по инициатива на г-н Карамитрев, който изповядва принципите и ценностите на националното тракийско движение и на неговите обществено - патриотични структури - Съюз

Тракийци ще гласуват по съвест

кои от тях са най-близки до интересите на тракийци?

-Съжаление ще констатирам, че в нито една от платформите на отделните политически партии и коалиции, участващи в предизборната надпревара за 42-ро НС, не е отредено подобаващо място на тракийската кауза. За пореден път партията показва, че са щедри родолюбци и патриоти само на думи. А и едва ли може да се очаква друго от партии като ДСБ и ГЕРБ, чиито депутати в 41-то НС гласуваха безумен текст на Декларация, в която определиха така наречения „възродителен процес“ като етническо прочистване. Членовете на Съюза на тракийските дру

жества в България, Тракийски научен институт, Тракийски женски съюз, Тракийски младежки съюз, тракийски дружества по региони, тракийско спортно движение, Фондация „Капитан Петко войвода“, Централен клуб „Родопи“, Централен клуб на малоазийските тракийски българи, Централен клуб на ветераните тракийци.

-Ако правилно разбирам, ще разчитате на ПК „Тракия“ като организация, чрез която тракийци ще могат да участват в изборите?

-Да, правилно разбирайте. Както многократно съм подчертавал, убеден съм, че присъствието на тракийци в институциите на властта е

необходимост, но не за сметка на принципите на организацията и не като придатък на която и да било политическа партия. Създаването на ПК „Тракия“ през 2001 г., е практическа реализация на идеята за необходимостта от участие на тракийци в парламентарни и местни избори.

Няма да се уморя да повтарям един исторически факт, който никак не е случаен. Още през 1931 г. във връзка с предстоящите през м. юни избори за Народно събрание, тракийското ръководство разпраща Окръжно №31/11.03.1931 г., в което подчертава необходимостта от влизането в парламента на тракийски депутати за защита на специфичните интереси на тракийската емиграция. Този исторически факт

е изключително актуален и днес.

-Какво предстои пред ръководството на СТДБ и накъде са насочени вашите усилия?

-Тук е мястото да припомня за пореден път, че още през 1990 г. Съюзът на тракийските дружества обяви за своя стратегическа цел обезщетението на тракийските бежанци, не само като имуществен проблем, но и като проблем за защита на човешките права на българите от Тракия и Мала Азия, които през 1913 г. са били подложени на физическо изстребление и ограбване от тогавашна Турция визиран в специална резолюция на Европейския парламент. СТДБ ще продължава да се бори за решаването на този въпрос,

за популяризиране на тракийското културно и историческо наследство, за защита на българщината и на тракийските българи в и извън страната, за поддържане на добросъседски отношения с балканските народи. Функциониращият към СТДБ Тракийски научен институт ще реализира научноизследователски проекти, свързани с изучаването на историята, етнографията, фолклора, географията, диалектите, културата и икономиката на географската област Тракия и на тракийските българи.

Съвременната дейност на СТДБ има своите европейски измерения в инициативата „Тракия без граници“, превърната в средишна територия за свободно движение на хора, капитали и идеи.

Продължение от 2-а стр.

■ Възстановяване на поликлиничното обслужване чрез стимулиране на групови медицински практики; създаване на достатъчен брой мобилни медицински единици за спешна помощ и доболнично обслужване на гражданите, особено

в районите без болници; въвеждане на електронен здравен паспорт; внедряване на технологични средства за дистанционна диагностика.

■ Нормативна забрана ползването на средствата, акумулирани от здравни вноски, за цели извън здравеопазването. Регулиране на фармацевтичния

пазар и цените на лекарствата, както и редуция на частта, заплащана за лекарства, от хронично болните.

ДЕМОГРАФСКА, СОЦИАЛНА И МЛАДЕЖКА ПОЛИТИКИ

Необходимо е да се изпълни със съдържание оп

ределението за социална държава в преамбюла на Конституцията. Център на политиката трябва да бъде човекът и неговото бъдеще. Необходими са гаранции за сигурност и стабилност, както и за справедливост при разпределение тежестите от кризата. Социалната отговорност изисква борбата с бедността и за

щита на социално-слабите групи чрез:

■ Социализация на малцинствените групи, хората с увреждания и инвалиди; антиинфлационна политика на индексирание на минималната работна заплата, както и регулиране ръста на цените на монополните доставчици на комунални услуги.

■ Преустановяване покачването на пенсионната възраст; периодично индексирание на пенсиите и преизчисляване на старите такива.

■ Мерки за стимулиране на раждането и отглеждането на деца; ускорено изграждане на детски градини.

ВИДНИ ДЕЙЦИ НА ТРАКИЙСКАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

ГЕОРГИ ДИМИТРОВ КОНДОЛОВ

ПРОФ. ИВ. ФИЛЧЕВ

Легендарният странджански войвода Георги Кондолов е роден през 1858 г. в малкото село Велика, Малкотърновско. Произхожда от многодетно семейство и още като малък напуска бащиния си дом. Отива в Цариград при брат си и учи дърводелски занаят. След Освобождението на България се заселва в Хасково, където създава семейство и открива дърводелска работилница. През 1889 г. се премества в Бургас и там продължава да се занимава със занаята си, но същевременно се включва в революционните борби. Запознава се с активисти на дружество „Странджа“ и навлиза бурно в политическия живот. Неговият родов произход му определя завидно място в зараждащото се революционно движение в Странджанския край. Той става член на Бургаското дружество „Странджа“, участва в Учредителния му конгрес и изявява готовност да участва в четите, преминаващи в Турско.

Кондолов притежава физически и нравствени качества, които уважават и същевременно привличат

околните. Той е висок, едър, силен физически, със строг поглед. Същевременно грижите, които полага за околните, съпричастността при несподоби и изпитания, го правят един от най-благите войводи, обичан и уважаван от всички комити.

Първата чета Кондолов повежда на 30 май 1901 г. Преди това четата старателно се подготвя в изходната база-с. Аланкайряк и с помощта на куриер успешно пресича гра-

ницата. Четата е агитационна, тя избягва откритите сражения с турския аскер. Нейната цел е да повдига борческия дух на населението и да го предупреждава за предстоящите боеве с тираниите. Четата минава покрай селата Маглаик, Паспалово и Мокрошово и се озовава в с. Велика, родното място на войводата. Разкрита от турските власти, тя трудно намира храна и подслон. На връщане минава край селата Стоилово и Сърмашик и благополучно се прибира в България.

През април 1902 г. Г. Кондолов участва в заседанията на Пловдивския конгрес. Там слуша докладите на Гоце Делчев и Михаил Герджиков. Определен е за войвода на Малкотърновския район.

Втората чета заминава за Малкотърновско на 24 май 1902 г. новото е, че всички

четници са облечени в униформи-бозави куртки и панталони, с бели калпаки с герб. Това предизвиква значителен интерес сред населението и посветените нарастват много бързо.

Третата чета на Кондолов се сформира на 18 май 1903 г. Тя е попълнена главно от нови хора-освен от Малкотърновско и от редица села от Лозенградско. Тя трябва да се включи и в охраната на предстоящия конгрес на ООРК на Петрова нива. Съ-

гласно решенията на конгреса войводата Георги Кондолов със секретар Паскал Иванов отговаря за Паспаловския революционен участък, който обхваща селата Паспалово, Мокрошово, Едига, Карадере и други по-малки селища. В навечерието на въстанието четата на Кондолов се придвижва към с. Паспалово. При завързалия се бой с турския аскер войводата е смъртно ранен и умира на 19 август, в деня на обявяването на въстанието. Погребан е под ве-

ковен бук на Паспаловската могила. Последните думи на войводата били: „Делото е свято, проклето да бъдете, ако не продължите борбата“.

Двадесет години по-късно бойни другари на войводата преминават нелегално границата и пренасят костите на Кондолов, които се съхраняват в Малкотърновската черква. При изграждането на паметника на Петрова нива през 1958 г. останките на Кондолов са зазидани в неговите основи.

Целуната от Бога

На 8 юни във Варна ще се проведе първият национален конкурс „С песните на Величка Станева“. Известната варненска изпълнителка чрез него ще отбележи и своя творчески юбилей-50 години на сцената. Ето какво пише за нейните изпълнения музикалната редакторка от Българско национално радио Илка Димитрова.

Казват музикалните таланти са целунати от Бога. За варненската народна певица тази максима важи с пълна сила. Тя е надарена не само с цветист, открояващ се глас, стилизиран пертоар, но и с физическа красота. Все качества, присъщи за артист, роден за сцена и концертен подиум.

Това са първите ми впечатления от Величка Станева при първата ми среща с нея в радиото към средата на 70-те години на миналия век. Записите, които тя осъществява, с оркестър за народна музика в с тудио I на БНР станаха с лекота. Личеше добрата подготовка и опит в звукозаписната работа. Многократно Величка Станева е гостувала в различни предавания, за да представи своите песни на радиослушателите. Особено често е канена заради цикъла от пролетни песни

„Люляк се в гора разцъфтя“, „Стоян стрели хвърли“, „Великден“ „Зелена равна моравя“ и много други.

Радиофондът на Величка Станева наброява над 100 записа от родния й Варненски край-с. Арковна. Художествено постижение за музикалната й известност са соловите й изпълнения под съпровода на прочутата Странджанска група на Стоян Величков и Атанас Вълчев. Песните на Величка Станева са случили и на добри аранжюри класици в жанра: Коста Колев, Стефан Кънев, Христо Тодоров, Костадин Генчев и др. Заедно с тембристия си свеж глас, красив орнамент и верен диалект и стил на пеене, изкуството на Величка Станева е широко популярно и със своя

блясък в българската фолклорна панорама.

Прекрасно е, че Величка Станева предава опита и песните си на състава, чиито ръководители са заедно със съпруга си. Величка успя да привлече и дъщерите си в лоното на музиката. От сърце пожелавам на Величка много здраве, успехи в попрището на народната музика за чест и слава на националната ни култура.

Хасковското читалище „Тракия“ чества Елисавета Багряна

ЗАЛКА МИХАЙЛОВА

120 години от рождението на голямата българска поетеса Елисавета Багряна отбелязва читалище „Тракия“ в Хасково. Така културната институция се включи в националната кампания „Маратон на четенето“, която става все по-популярна.

Още с дебютната си книга „Вечната и святата“ от 1927 г. самата Багряна се превръща във вечната и свята поетеса на България, отбелязва Гинка Канева, ръководител на наскоро сформирания клуб „Художествено слово“ при читалището. В изпълнение

на дамския клуб прозвучаха избрани стихове от голямото наследство на световноизвестната поетеса, символ на окриления и дух и вечно неспокоен творчески свят. Гинка Канева, Венета Стратиева, Керанка Стайкова, Руска Караджова, Кръстина Тодорова, Недялка Тенчева, Стойна Ванчева и Станислава Дайлянова поднесоха на публиката емблематични за Багряна творби като „Потомка“, „Амазонка“, „Зов“, „Стихии“, „Моята песен“ и други стихотворения, отразяващи богатия емоционално-идеен свят на поетесата.

Музикалната илюстрация

на поетичния следобед, част от богатата пролетна програма на читалище „Тракия“, бе поверена на Стефка Младенова.

Ценителите на изящното слово и на музиката аплодираха изпълнителите и пожелаха нови срещи с изкуството.

Председателят на Тракийското дружество „Г. Сапунаров“ Кирил Сарджев поздрави вдъхновените рецитаторки за успешната им първа сценична изjava. С дебюта си вие възкресихте за пореден път ярката поезия на Елисавета Багряна, допълни той.

Излезе книга за геноцида над тракийци

ГЕОРГИ ИЛИЕВ

Книгата „Лятото на 1913 г. документирано свидетелства за геноцида над българите“ от Георги Илиев е отпечатана от издателство „Изток-Запад“. Тя представя поредица цитати от близо 100 редки и ценни източника, документиран ден по ден и час по час моменти от геноцида над българите.

Тази година се навършват 100 години от него и от едно чудовищно престъпление над българския народ, което по вина на българските историци и политици още не е намерило признание. Това престъпление срещу човечеството и срещу нашия народ е много умело прикривано от виновниците и извършителите. Акад. Л. Милетич и някои от оцелелите от геноцида над българите са успели да документират оскъдни свидетелства за това ужасно престъпление. Зверствата през

лятото на 1913 г. извършени над българския народ многократно надхвърлят уласите по време на Априлското въстание. За разлика от 1876 г. обаче световните средства за масова информация и общата задруга на организаторите и извършителите на това деяние успяват не само да го потулят. Те успяват да изопачат действителността и да припишат престъпленията на самите жертви. Така светът и до днес е убеждаван от турската и гръцка пропаганда в зверствата на българите.

Наш дълг и отговорност днес е да не оставяме в забравата така оскъдните и трудно документиран свидетелства за невинността на българите и за истината относно престъплението, за което още на 24 май 1915 г. великите сили заклеймяват с декларация Османската империя. За съжаление само 3 месеца след нея чужденецът, властващ над българския на-

род, сключва съюз с отоманския поробител.

За разлика от Батак, Перущица, Коприушица, Панагюрище и др. уласите от 1913 г. остават на територията на чужди държави днес и там няма паметници. Душите на стотиците хиляди български жертви не могат да намерят покой, докато не получат признание. Те заслужават и ни задължават да пазим светла паметта им. Ще изпълним синовния си дълг към тях само когато споменът за тази българска трагедия стане достояние на света и буренясалите български гробове на героите в Одринско, Цариградско, Лозенградско, край Мраморно море, по Беломорието, в Македония, в Солунско, Серско, Дойранско, Охридско, Щип, Битоля, Ксанти (Гюмюрджина), Дедагач (Александрополис) и др. бъдат обозначени, а имотите и имуществата им зачетени като право на техните потомци.

ПРОФ. СВЕТОЗАР ЕЛДЪРОВ

ПРОДЪЛЖЕНИЕ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

Още в дните на мобилизацията турските власти в Одрин арестуват над 200 българи, православни и униати – учители, свещеници или просто по-будни и дейни патриоти. Те са заточени към Измид или по-навътре в Мала Азия. Някои български семейства успяват да напуснат града още преди това. Учениците от мъжката педагогическа гимназия „Д-р Петър Берон” и девическата гимназия „Янко Кастров” предвидливо са евакуирани за България. Същото правят и учебните заведения на възкресниците и успенците, които изпращат своите възпитаници с последните влакове за Цариград. По неизвестни причини, най-вероятно заради упованието в консулската защита на Австро-Унгария, само учениците на педагогическия лицей на Загребските милосърдни сестри са заварени от войната в Одрин. От града към Цариград се евакуира и част от турското население, а вероятно и представители на другите национални общности. В документите и литературата се споменават данни за около 15 – 20 000 такива принудителни изселници.

По същото време, в мобилизационния период, в радиус до 50 км от града е извършена реквизиция на всички коне, волове, каруци, храни и изобщо на всичко, което може да има военен предназначение. Турското население от околните села вярва, че в Одрин ще намери по-голяма сигурност и градът се изпълва с бежанци, изчислявани до 20 000 души. Гарнизонът с численост около 60 000 войници и офицери, е в пълна бойна готовност. Всички са настръхнали в очакване на първите боеве. Страхът от отмъщение или клане се вселява у одринските българи. Някои от тях, свързани с ВМОРО, намират убежище в Българо-католическата гимназия на полските възкресници и в колежа на френските успенци. Сред тях е най-издирваният от властите българин в града, войводата Димо Николов. Преоблечен в одеждите на католически монах, заедно с още двама-трима издирвани българи като него, учители от екзархийската гимназия „Д-р Петър Берон” и членове на Вътрешната организация, той намира сигурно прикритие в манастира на отците възкресници чак до примирието, когато успява да се измъкне от обсадения град и да се присъедини към Македоно-одринското опълчение.

Опасенията на българите от репресии и дори масово клане не са неоснователни. Командирът на крепостта Шукри паша е известен на свои и чужди с прозвището „Дели Шукри”, т. е. Лудия Шукри. Този прякор достоверно отразява неговия нрав, а датира от 1903 г., когато Шукри паша се прочува с жестокостите си при потушаването на Преображенското въстание в Странджа. Още първите дни на бойните действия в Балканската война потвърждават мрачната му слава. На 17 октомври 1912 г. по улиците на града публично са обесени трима български войници от турската армия, обвинени, че предавали военни сведения на противника. На 21 октомври е извършено претърсване на българския квартал Йълдъръм, мнозина са арестувани и хвърлени в затвора, а петима души са разстреляни на място като „комитаджии” за уж оказана съпротива. В следващите

БЪЛГАРИТЕ В ОБСАДЕНИЯ ОДРИН

дни такива претърсвания, арести и убийства са извършени и в другите български квартали. Според сведенията на епископ Михаил Петков броят на убитите без съд и присъда българи възлиза на 30 души. В българските квартали се настаняват „мухаджир” – мюсюлмански бежанци от околните села, които допълнително засилват страховете за възможни масови кланета, особено след известията за първите поражения на турската армия.

На 8 октомври в Одрин се чуват първите топовни гърмежи от приближаващата българска войска. След още няколко дни градът е напълно обкръжен и изоллиран. В продължение на месец артилерийският двубой се води между българските позиции и турските табии, без да застрашава градските махали. Донякъде поуспокоени, жителите на Одрин се превръщат в зрители на грандиозен спектакъл, невиджан дотогава в историята на града. Така продължава до 8 ноември, Архангелов ден, когато започва масиран артилерийски обстрел, който освен отбранителните линии се пренася и в чертите на града. Паниката от ден на ден нараства. Много българи и чужденци потърсват подслон в католическите учебни заведения, заради протекцията на европейските консулства.

Първата граната пада в Одрин на 8 ноември в 4 часа сутринта. От този момент жителите на града вече не са зрители, а статисти в масовите сцени на войната. Бомбардировката продължава 13 дни – от 8 до 21 ноември. Според официалната турска статистика, прилежно записана от Иван Гаруфалов, Христофор Порталие и други свидетели, тогава в чертите на града падат 1070 снаряда, разрушени са 333 къщи, убити са 13 души, ранени са 53.

В първите дни и седмици на войната, когато комуникациите на Одрин с външния свят са прекъснати, сред населенето и гарнизона на града започват да се разнасят всевъзможни слухове. Обратната оптика на официалните военни комюнкета, разпространявани в града, най-безочливо превръща всяко поражение в победа – в Тракия турската армия отстъпила „стратегически”, но пък в Македония сърбите претърпели пълно поражение, гърците аха-аха да капитулират, а само при Чаталджа българите дали до 100 хиляди убити. Слуховете обаче разнасят и истината, макар със закъснения и проувеличения – и за бързото падане на Лозенград, и за катастрофалното поражение при

Люлебургаз и за окупирането на цяла Тракия. Сред турските войници и сред жителите на града върви легендата, че българите си служили с някакви машини („бойни машини”), с които така бързо и лесно пробивали противниковите позиции.

На 21 ноември Одрин изведнъж притихва. Обявено е примирие. Заедно с тишината се връщат спокойствието и надеждата. Отец Гаруфалов свидетелства: „Примирието го прекарахме с големи надежди, че от ден на ден ще се подпие мирът – много бяхме изморени и изплашени. Аз често ходих около гарата и там прицелвах българските тренове и пак се завръщах у дома да кажа на нашите затворници, че съм видял българите, или пък им донасях някой вестник, ако можех от някъде скришно да намеря. Аз можех лесно да избягам с трена, но трябваше тук да седа”.

Дългоочакваният мир обаче се бави. Лишенията стават все по-непоносими. Един зъл спътник на войната предявява сега претенции за господство – гладът. Намерилите убежище в католическите гимназии и колежи са защитени и от страховития напранник. Управите на тези институции предвидливо са се запасили с всичко необходимо. На Българо-католическата гимназия много помага и руският консул, който се укрива там – както със златните рубли на царската дипломатическа субсидия, така и с полагащите му се по пет торби брашно седмично от султанските складове. Дори и дипломатите на великите сили не са предполагали, че градът ще остане под обсада близо половин година. За останалите жители на Одрин гладът е ежедневие. Той обаче се превръща в кошмар, когато изчезва дори хлябът. Цените скачат до небето (цитираните наблюдения са оставили точни ценоразписи на стоките от първа необходимост), започва да се вихри спекула, на пазара върви дори хляб от метличино семе и дървени стърготини. (Радка Елдърова си спомня, че директорката на девическия лицей от време на време излизала из града и донасяла по някой хляб да го видят учениците. Пазила ги като музейни експонати).

Гладът в Одрин през зимата на 1912-1913 г. наистина трябва да е бил голям, щом е впечатлил в всички очевидци, и българи, и чужденци. Военното командване започва насилствени реквизиции за попълване на своите запаси. Въведен е суров порцион: 20 процента за възрастните и 10 процента за децата, всичко оста-

нало за войската. Реквизицията продължава от 14 до 18 януари 1913 г. с обход на командите от къща на къща, с увещания и заплахи, а където е необходимо – и с бой. Разбира се, най-строго и най-много се взима от българите – като един вид естествени съюзници на противника отвъд портите.

На 21 януари 1913 г. в 8 часа сутринта военните действия са подновени. Втората обсада, както я наричат жителите на града, е още по-ужасна за източените и излъгани в надеждата си за скорошен мир одринчани. Още при първите залпове Българо-католическата гимназия се изпълва с народ – над 500 нови гости се присъединяват към старите обитатели. Сред тях са униатският владика Михаил Петков и управляващият екзархийската митрополия архимандрит Никодим със своите свещеници, дякони и много български семейства. Идват още гръцкият владика Поликарп, френският консул с цялата колония, английският консул с персонала си, почти всички жители с европейски паспорти. В педагогическия лицей „Мария Лурдска” намират прибежище над 200 души, повечето с австрийско поданство. Мнозина българи, униати или бивши възпитаници на успешния колеж в Караагач, също се пирутят там.

Този наплив към католическите заведения, особено към Българо-католическата гимназия, не е случаен. Още при първата обсада мнозина забелязват, че сякаш някакво чудо пази гимназията на възкресниците от попадения. През двата месеца на втората обсада всички се убеждават в това. Малцина обаче вярват в чудотворните обяснения. По-близо до истината е мълвата, която обикаля от ухо на ухо – бившите ученици на гимназията, сега офицери или войници в българските полкове на позиции пред Одрин, съзнателно и грижливо пазят своето училище.

Обикновено във всеки слух има частица истина. Този обаче се оказва изцяло верен. Ангелът-хранител на Българо-католическата гимназия се казва майор Неделчев, артилерист, командир на батарея на Източния сектор. В навечерието на войната, като военен аташе под прикритието на секретарска длъжност към българското търговско агентство в Одрин, той използва връзките си с възкресниците от Българо-католическата гимназия, за да разузнава турските укрепления край града. Също като предшественика си полковник Лудогоров, той се присъединява към честите

излети на учениците и учителите в околността на града, за да прави подробни скици на табииите и отбранителните съоръжения. Тъкмо затова по време на шестмесечната обсада върху гимназията на възкресниците не пада нито един български снаряд.

Два дни след превземането на Одрин отец Иван Гаруфалов описва подробно щастливия миг в писмото до брат си, майор Стойчо Гаруфалов. Описанието на българския свещеник, освен че е свидетелство „отвътре” – на българин, който с нетърпение ден след ден е очаквал този миг, заслужава да бъде цитирано, защото пресъздава по искрен и неподправен начин триумфалния епизод на Одринската епопея:

„На 11 март започна атаката на града, последвана от решителния и приснопаметен шурм. Ние усетихме, че нещо важно се започва около нас, но не допускахме, че тъй скоро ще се свърши. Хвърлиха се на няколко пъти значително число гранати в града, които причиниха големи пакости между населението, паниката стана още по-голяма, у нас занаслувахме нови тълпи изплашени, заеха и най-горния кат от гимназията – спалното на учениците, дето досега никой не се решаваше да иде: всички искаха ниско, ниско; вътре казва да сме, та дето и да е – на двора, на земята.

И тъй, последните два дни числото на подслонилите се при нас дойде до 700 и този всичкият народ на 13 март към 10 ½ ч., покатерен по всички прозорци на всички етажи акламираше, викаше, махаше с кърпи и шапки, и с неизказана радост посрещаше първата българска войска – Царския конен гвардейски полк, който влезна в улицата Балтък пазар и после закриви пред нашата къща, дето при входните врата на самата улица бяхме двамата с руския консул, забравен българофил, тласкани отзад от една силна вълна от хора, всички любопитни да видят тия храбри синове на България, които с едва що свършения подвиг учудиха цял свят и въздигнаха българското име, като сломиха и погребяха за всякога вековния тиранин, противник на науката и напредъка.

Същия ден към 7 ½ - 8 часа рано аз свърших литургия, но когато бе още към средата й един силен гърмеж разтърси църквата, един от прозорците сам се отвори, огъта се посипа с кереч от тавана: това беше избухването на барутните погребни край града, запалени по заповед на Шукри паша; такива изгърмявания последваха няколко, но вече по-слаби, защото по-далечни.

Свършвам, излизам на улицата, гледам: турски войници бягат насам натам, прекосяват улицата и при някое къоше се спотайват. Като видяха мене, 10-15 души притърчаха и уплашено ми казват: отче, страх ни е, българите вече навлизат към сарая, ние напуснахме казармите и заедно с всички войници избягахме в града, но страх ни е да не би турците да дойдат да ни събират и повърнат назад.

Аз бях утърчал предварително на тавана, взимах далекогледа и гледам – на укреплението, дето живееше Шукри паша – бяло знаме; всичката околност около укреплението беше почерняла от войска; там се беше оттеглила всичката турска войска; разбрах че всичко вече е свършено, показвам знамената на другите. Французкия и австрийския консул се учудват и сами признават, какво те не очаквал тъй скоро да се свърши. Слизам на улицата, успокоявам бедните войници, които всички бяха наши българчета католици от селата, молеха ме да стоя при тях, като че ли аз сях да ги опазя, ако бяха дошли да ги събират, но затуй вече и дума не можеше да става, самите турци бягаха и се криеха, други се присъединиха при нашата група, дойде един турчин тюзфекчия, втресен и побледнял: аман, спаси ме, имам жена и деца, и като нашите убеждения да не се страхува не можах да го успокоя, пуснахме го вътре между народа да се крие!?”

Някои притърчаха и казаха: българите са в чаршията, главната улица, Конака. Още малко търпение и ето ги при нас – стройни левенти герои с полковник Мархолов начело, който оттам отиде да дири и след два часа намери Шукри паша, преди още да сварят и пристигнат в неговата квартира на укреплението сърбите, които тъй арогантно и безочливо искаха да си присвоят славата за неговото пленяване. Сам г-н Мархолов дохожда у дома и подробно ни разправи цялата случка. Какъв възторг, каква радост беше то него ден! Аз сам цели два дни не можех да си представя самата действителност, като замаян, като че сънувах.”

Едва ли някога българският народ е бил толкова щастлив, както българите в Одрин и цяла България на 13 март 1913 г. В този ден триумфира не само българската войска, триумфира българският дух. Много трябва да учим от него, ако искаме пак да сме щастливи като народ.

Докладът бе изнесен на конференцията за Деня на Тракия

ЕК В АНАЛИЗА СИ ЗА БЪЛГАРИЯ:

Структурна безработица и ниски темпове на растеж

България трябва да приложи всеобхватен пакет от мерки за справяне със сериозната структурна безработица, която застрашава икономическия растеж. Това е една от препоръките в оповестения наскоро анализ на Европейската комисия на риска от макроикономически дисбаланси в държави членки на ЕС.

Процедурата е част от механизма за ранно предупреждение, който миналата година постави България сред група от 13 държави, чиято икономика е изложена на потенциални рискове.

Българският трудов пазар е пострадал много силно от кризата, фирмите масово са закривали работни места, вместо да намаляват заплати, в резултат от което заетостта у нас е сред най-драстично спадналите в ЕС, се посочва в анализа, цитиран от БНР. Безработицата е концентрирана сред уязвими групи като младите и нискоквалифицираните, расте и делът на дългосрочно безработните, отбелязва Еврокомисията, като припомня, че безработицата е достигнала до 12% през 2012 г. и продължава да се повишава.

Всичко това застрашава икономическия растеж, смята Еврокомисията. Затова тя препоръчва сериозни усилия, включващи мерки на пазара на труда и в регионалната политика, както и образователна реформа.

Сред другите проблеми у нас, ЕК посочва високата външна задлъжнялост – въпреки че България има втория

• Оли Рен

най-нисък дълг в ЕС. Като контрамярка се препоръчва привличане на повече капитали в производството и по-добро усвояване на парите от еврофондовете. Комисията не очаква България отново да стигне до бюджетен свръхдефицит, но предупреждава за възможен риск от загуба на конкурентоспособност заради сравнително бързия растеж на цената на труда.

Корпоративната задлъжнялост в нефинансовия сектор е определена като повод за тревога. Според ЕК забавените плащания на кредити, наеми и доставки на стоки и услуги са доказателство за продължаващите трудности пред частния бизнес. Финансовият сектор у нас е запазил стабилност-

та си, но доходността остава много ниска, както и ръстът на кредитите, което, според ЕК, също излага на риск перспективите за икономически растеж.

В заключение на анализа за България ЕК посочва свиването на вътрешното търсене, включително и инвестициите. Съществува риск от блокиране на икономиката в ниски темпове на растеж, а оттам и по-трудно намаляване на нивата на дълга.

Актуализираната оценка за 13-те страни бе представена от еврокомисаря по икономическите и валутни въпроси Оли Рен. При включването на България в групата на страните с потенциални рискове като основни проблеми бяха

посочени твърде бързият ръст на заплатите и съотношението на частните инвестиции към brutния ни вътрешен продукт.

Тогавашният финансов министър Симеон Дянков обаче оспори тези оценки на Еврокомисията и определи методиката й като грешна.

Според Еврокомисията макроикономическите промени в Европа са в ход, макар и с различен характер и темпове в различните държави членки. В прегледите се вижда намаляване на дефицита по текущата сметка, конвергенция на разходите за труд на единица продукция, корекции в твърде високите цени на жилищата и намаляване на задлъжнялостта на частния сектор. Въпреки това заради различните предизвикателства и дисбаланси се очаква различията в растежа между държавите да се запазят през следващите години.

„Остават значителни предизвикателства – ще е необходимо време за справяне с дисбалансиите, възникнали през десетилетието преди началото на кризата, които продължават да се отразяват върху икономиката“, заяви Оли Рен.

Слабата икономическа дей-

ност и крехките икономически перспективи в някои случаи може да са довели до повече рискове и предаване на отрицателни въздействия, свързани с макроикономическите дисбаланси, между държавите. Освен това в повечето случаи коригирането все още не е приключило.

Много от икономиките на ЕС продължават да са изправени пред значителни предиз-

викателства под формата на външни задължения, задлъжнялост на частния сектор и продължаващи промени на пазарите на жилища. Преодоляването на тези предизвикателства ще окаже влияние на способността на задлъжнелите икономики да растат и да се конкурират, за да се гарантира финансова стабилност и основно да се намали безработицата.

ЕК: В Македония има напредък със съседите

Реформите в Македония продължават, въпреки политическото напрежение в страната. Това се посочва в пролетния доклад на Европейската комисия.

Документът засяга напредъка на страната по препоръките на ЕС, включително по отношение на добросъседските отношения и по въпроса за името на държавата.

Комисията препоръчва продължаването на политическия диалог за преодоляване на сегашната криза. Според ЕК се наблюдава напредък по почти всички поставени цели. Отношенията със съседите се запазиха добри, бяха предприети стъпки в двустранните отношения с България и с Гърция, пише в доклада.

В документа се отбелязва важността от прилагането на политическото споразумение от март тази година, с което бе преодоляна политическата криза.

През последните шест месеца отчитаме напредък, сега предизвикателството е да се използват напълно съществуващите възможности, коментира еврокомисарят по разширяването на ЕС Шефан Фюле, цитиран в съобщение на комисията.

Той препоръчва пълно приложение на мартенското споразумение, включително по отношение на разследващата комисия, междупартийния меморандум за разбирателство за стратегическата цел за влизане в ЕС и възстановяване на диалога с журналистите.

Комисията отбелязва, че очаква през юни Съветът на ЕС да разгледа препоръката й за започването на преговори със Скопие за членство в Общността.

В края на миналата година страните членки отказаха да дадат на Скопие дата за начало на преговори. България също обяви резерви към Македония, свързани с добросъседството.

Взимаме най-малко за час работа

Почасовото заплащане в България е най-ниското в целия Европейски съюз – 3.7 евро на час. Пред нас са Румъния с 4.4 евро на час, Литва с 5.8 евро на час, Латвия с 6 евро на час, Унгария и Полша – с по 7.5 евро на час, Словакия – 8 евро на час.

Това сочи анализ на Евростат за разходите за труд за час в Евросъюза през 2012 година, цитиран от БТА.

Най-добре почасово са заплатени работещите в Швеция – 39 евро, Дания – 38 евро, Белгия – 37 евро, Люксембург – 35 евро, Франция – 34 евро, Ирландия, Германия и Финландия – по 30 евро и др.

Почасовите разходи за труд в ЕС са най-високи в сферата на промишлеността – 24 евро, следвани от услугите – 23.7 евро и строителството – 21 евро.

В рамките на ЕС най-значително увеличение на по-

часовото заплащане е регистрирано в Австрия – 15.5 на сто, Словакия – 13.8 на сто, Финландия – 13.7 на сто и Белгия – 13 на сто. Най-нисък ръст се наблюдава в Португалия – 0.4 на сто и Ирландия – 0.8 на сто.

Гърция е единствената страна, където се наблюдава намаление на почасовото заплащане – с 11 на сто.

България обаче е в челото на страните извън еврозоната, където за периода 2008-2012 е регистриран най-висок ръст в почасовото заплащане – 42 на сто. През 2008 у нас българинът е получавал по 2.6 евро на час, докато през 2012 за час труд се получава 3.7 евро на час.

Подобно повишение на

почасовото заплащане е регистрирано още в Румъния – 26.7 на сто, Чехия – 15 на сто и Естония – 7 на сто.

Данни на НСИ за почасовото заплащане през 2010 година показват, че у нас по този показател най-добре са били заплатени работещите в далекосъобщенията и в сферата на създаването и разпространението на информационни и творчески продукти – по 8 лева брутна часова заплата. Работещите в сферата на производство и разпространение на електроенергия и газови продукти са получавали по 7.65 лева на час, във финансовия и застрахователния сектор – по 7.23 лева на час, в добивната промишленост – по около 6

лева на час.

Най-ниско на час са били заплатени работещите в хотелиерството и ресторантьорството – по 2.42 лева на час, в сферата на административните и спомагателни дейности – по 2.56 лева на час, в търговията, културата и преработвателната промишленост – малко над 3 лева на час.

Най-добре платените професии у нас са били тези на специалистите, квалифицираните работници и ръководителите със средно почасово заплащане между 8 – 10 лева, чийто общ брой в страната е бил над 600 хиляди души. Най-ниско у нас са платени хората, които са били заети с услуги за населението, търговия и охрана, като техният общ брой е бил около 480 хиляди, а почасовото им заплащане – по 3.18 лева, показват данните на НСИ.

Българите в Молдова искат автономия

Българите в Република Молдова искат административна и културна автономия, съобщават румънските всекидневници „Гъндул“ и „Адевърул“.

Съветът на град Тараклия в Молдова, който е населен предимно с етнически българи, е изпратил писмо до властите в Кишинев, с което иска административна и културна автономия, отбелязва в. „Гъндул“, цитиран от БТА.

Писмото е прието единодушно от съвета и е изпратено

в контекста на честването на 200 години от основаването на града, което се отбелязва на 6 май.

Според подписаните документа регионът би трябвало да има специален статут заради българското население там и може да бъде признат официално за център на българите в Молдова.

В писмото се говори не само за културна автономия, но и за административна, и се предлага българският език да

бъде втори официален език в региона.

Искането на българите от Молдова идва след като в началото на миналата седмица гагаузката общност поиска автономия.

През 2012 г. руската общност от региона Бълц също поиска автономия.

Румъния следи внимателно развитието в съседна Молдова. От 1918 г. до 1940 г. днешна Молдова е влизала в състава на румънската държава. Мол-

довските граждани имат право да възстановят румънското си поданство, изгубено след преминаването на тези територии в СССР.

По данни на Националната агенция по въпросите на гражданството в Румъния молби за получаване на румънско поданство са подали над 450 000 молдовски граждани през последните 20 години. 320 000 от тях вече са получили румънски паспорти, а останалите ще ги получат скоро.

Сърбия се примири със загубата на Косово

Правителството на Сърбия одобри споразумението с Косово за нормализирането на отношенията, предаде сръбската национална телевизия РТС. То предвижда косовските сръбски общини в северната част на Косово да останат под юрисдикцията на Прищина, като в замяна получат широка автономия.

Решението е взето на заседание на правителството на 21 април, 14 години след края на войната между сърбите и косовските албанци и 5 години след обявяването на независимост от страна на Прищина.

Споразумението беше постигнато и парафирано на 19 април от двамата премиери Ивица Дачич и Хашим Тачи в Брюксел в присъствието на върховния представител на Евросъюза по външните работи Катрин Аштън.

Правителството наложи на министерствата и държавните органи да предприемат необходимите мерки за реализиране на споразумението и да продължат прилагането на досегашните споразумения.

Белград „одобри първото споразумение за принципите, уреждащи нормализирането на отношенията, което е резултат от диалога с Косово в Брюксел. Правителството нареди на министрите да вземат необходимите мерки за прилагането на споразумението и да продължат прилагането на съществуващите досега договорености с представители на институциите в Прищина“, се казва в комунике на кабинета на сръбския премиер Ивица Дачич.

Дачич заяви, че правителството ще бъде първото, което ще потвърди споразумението, а неговото решение след това ще бъде внесено в парламента.

По думите на Дачич това не е споразумение за Северно Косово, а за сръбския народ, който живее там, а още по-малко е признаване на независимостта на Косово. Според Дачич следващите теми на разговор са статута на Сръбската православна църква, връщане на разселените лица от Косово, както и имуществото, което е собственост на частни лица и на Сърбия.

ИВАН ТРИНГОВ

И тази година месец март бе наситен с прояви на ТД „Момчил юнак“-Момчилград. Те преминаха под знака на важни за България годишнини. На националният ни празник, Трети март, пред гранитния паметник на руските освободители с венци и цветя тракийци отдадоха своята признателност към братята славяни.

С прекрасни мелодични песни от Родоп планина и Тракия жените посрещнаха Международния празник-8 март. Не са забравени и народните традиции на Сирни Заговезни. По предложение на 81 годишната тракийка Кера Станкова бе възпроизведен ритуала „прескачане на огън“ и „хамкане на яйца и халва“. Ритуалът предизвика много закачки и смях и повишиха настроението на присъстващите. Самодейни колективи от военните клубове на Кърджали, Крумовград, Момчилград и тракийското дружество изнесоха съвместно пролетен концерт пред гражданите на Момчилград. Приятни изживявания публиката изпита при изпълненията на групата за стари градски песни „Еделвайс“ с ръководител и солист Кольо

Празници в Момчилград

Радиков и танцовата група на Айвазов от Кърджали.

Стогодишнината от Балканската война и от Одринската епопея, от разорението на тракийските българи и 26 март-Денят на Тракия, също активизираха дейността на тракийското дружество.

Тържеството, организирано от ТД „Момчил юнак“ и военния клуб в Момчилград, започна с поднасяне на венци и цветя

пред паметниците на Капитан Петко войвода и Освободителя на града /1912г./ ген. Никола Генев. С химна на Р България, военния марш „Велик е нашият войник“ и химна на тракийци „Тракийски кумир“ в залата на клуба бе открит тържественият концерт. Последваха стихове от творчеството на Иван Вазов. Слово за героичните подвизи на българските офицери и войници по време на Балканската война

изнесе историка Сашка Антонова, директор на ПГ по ТХВП „Св.Св.Кирил и Методий“ в града. Тя подчерта големия принос на българската войска в развитието на световното военно изкуство. Изтъкна също и високия национален боен дух и морал на българите като решаващ фактор за победите във войната. Не подмина разорението и трагедията на тракийци като следствие на Междусъюзническата война. В концерта наред с традиционно участие на женската група за автентичен фолклор към ТД „Момчил юнак“ /с нов актуален репертоар/ впечатлиха и младите. Първокласничката Стилиана Андриана Рускова и Златина Колева с изпълненията си вдъхнаха надежди, че народните тракийски и родопски песни няма да бъдат забравени. А Жана Станкова, носителка на много национални награди от конкурси за народно творчество, отбеляза респектиращо израстване. С руски и стари градски песни гостите от Кърджали обраха овалите на публиката.

Книга за рода на Капитан Петко Войвода

На 1 април в Софийското дружество „Тракия“ бе представена книгата „Спомен и памет за Каракирковия род – родът на Капитан Петко Войвода“ от Пенка Чакалова – Генева. Авторката е правнучка на Митрю Каракирков, който е първи братовчед по бащина линия на прочутия войвода. На представянето присъстваха наследници на Каракирковия род и на г-жа Генева, които тя представи.

„Каракирковият род е стар, клонест и многолюден, населявал село Доганхисар от много векове и свети на неговия небосклон със собствена светлина“ сподели

авторката. В книгата са отразени спомените на много наследници на рода и материали от литературни източници за живота и дейността на Капитан Петко Войвода, които тя е събирала, проучвала и обработвала дълги години. Описана е съдбата на семействата и много личности от този забележителен борчески род.

Проследява се жизнения път на големия революционер и патриот – Капитан Петко Войвода от ранните години на детството му в семейството на Киряк и Грудя Каракиркови.

Очергани са основните

етапи от неговата дейност – от спонтанните хайдушки прояви на лично отмъщение, през самообразование, срещите с Гарибалди, до постигането на зрялост и убеденост в организираната борба с вековния поробител, участието в Критското въстание, Освободителната война и разгрома на Синклеристките банди. Описан е и периодът, когато идват признанията, званията и наградите, предимно от властите на Русия и лично от императора Александър II. Изтъкната е огромната обществена и народополезна дейност на този изключителен патриот и

борец за народни правдини в освободеното ни Отечество.

Книгата, съдържаща нова информация за почитания от всички тракийци и родопчани създател на първообраза на СТДБ и за неговия род, предизвиква жив интерес сред аудиторията. Бяха зададени много въпроси, на които авторката отговори изчерпателно. Тя разказа за редица любопитни случаи от семейния и личен живот на известни личности от рода, за техните взаимоотношения, като изтъкна особено тясната връзка между Войводата и нейния баща Митрю, който многократно му е оказвал помощ.

Смолянци честваха Деня на Тракия

По стара традиция Тракийското дружество „Ламби Данаилов“ в Смолян, кв. Райково, възстановено по инициатива на покойния Костадин Куклев, на 26 март почете Деня на Тракия. Пред родните домове на Димитър Дичев-командир на Санитарния отряд по време на Илинденско-преображенското въстание от 1903 г. в Странджа и Иван Мавродиев-първият председател на Тракийския младежки съюз, се състоя скромна церемония. Андрей Печилков- председател на Регионалното ръководство на Съюза на тракийските дружества в Смолян произнесе кратко, но вълнуващо слово. Пред паметните плочи на видните тракийски дейци бяха положени цветя. Същия ден група родопски гайдари от читалище „Орфееви гори“-кв. Райково, под ръководството на Тодор Тодоров участваха в тържествата в Стара Загора, посветени на Деня на Тракия.

Работни срещи на председателя на СТДБ в Хасково, Харманли и Ивайловград

На 9 април председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов проведе работни срещи с председателите на тракийските дружества в Харманли - Маргарит Попов, в Ивайловград с Никола Илиев, в Хасково с К. Сарджев.

Кр. Премянов и К. Сарджев проведоха среща с Диана Овчарова - кмет на Община Ивайловград. По време на срещата бяха обсъдени съвместните инициативи, съпътстващи провеждането на Националния младежки тракийски събор „Илиева нива“ – Ден на тракийското дете.

Бе подчертано, че в духа на раз-

бирателство и сътрудничество, които традиционно съществуват между двете страни, съборът и тази година ще бъде един от най-важните акценти в План-програмата на Съюза на тракийските дружества в България и в културния афиш на Община Ивайловград.

„Всяка година ние идваме, за да се поклоним пред паметта на невинните жертви - деца, загинали през злокобната 1913-та година, когато турският башибозук безчинства над този край. – посочи г-н Премянов. – И ще поддържаме спомена за това винаги жив, защото знаем, че народ без памет е народ без корени“, каза още той.

Община Поморие, Съюз на тракийските дружества в България, Регионален съвет на тракийските дружества-Бургас, Тракийско дружество „Одринска епопея“-Поморие и Читалище „Светлина 1939“ ви канят на

Националния тракийски събор „Гергьовден“, който ще се проведе на 5 май от 9 ч. на лятната сцена на читалище „Светлина“ в Поморие.

Гергьовски събор в Одрин

На 6 май Съюзът на тракийските дружества в България организира в двора на българската църква „Свети Великомъченик Георги“ в Одрин традиционния Национален Гергьовски тракийски събор. За да отдадат почитта си към Св. Георги и да почетат празника на храма, на събора се очакват стотици тракийски българи. Ще бъде отслужена тържествена литургия, която ще бъде последвана от художествена програма. Пред паметника на Екзарх Антим I ще бъдат поднесени цветя. На 19 май в същата църква ще се проведе и Националният тракийски събор „Св. Св. Константин и Елена“.

Община Царево, Съюз на Тракийските дружества в България, Тракийски младежки съюз, Регионален съвет на Тракийските дружества – Бургас, Кметство Бродилово, община Царево и Читалище „Екзарх Антим I“ –Бродилово ви канят на Национален тракийски фолклорен събор „Св. Св. Константин и Елена“, който ще се проведе на 18 и 19 май 2013 година в с. Бродилово, община Царево.

Заявки за участие и нощувки се приемат до 5 май на адрес: 8282 с. Бродилово, Община Царево -Златка Бужилова или на тел. 059068/218

Записват за събор „Фолклорен венец Божура“

На 25 и 26 май в местността Божура край Средец ще се проведе Националния странджанско-тракийски събор „Фолклорен венец Божура“. Негови организатори са Община Средец, Съюзът на тракийските дружества, Тракийско дружество „Екзарх Антим I“ в Бургас, Народно читалище „Пробуда-1897“ и Историческият музей в гр. Средец. В рамките на събора ще се проведат конкурси. Ще бъдат раздадени много парични и предметни награди. За справки и записване:

Тел. 0885698329 – Б. Петков; 0888495959 – Л. Налбантов; 0899210123 – К. Коларов

email: tedibjp@gmail.com

ПИШАТ НИ

Паметник на Вълкашин

На няколко километра от Свиленград, до село Черномен се е състояла трагичната битка на кралете Вълкашин и Углеша и 60 000 им войска с турците през 1371 г. Това е първата християнска коалиция срещу турците. Ако се издигне на това място паметник, това ще е голямо постижение за граничния град и за неговия културен туризъм.

Ваня Вайчева, Хасково

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Алианс Медиапринт

Абонирайте се!

Каталоген
номер

759

Издава: Централното ръководство

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Никола Инджов и Тодор Корусев; Главен редактор: Соня АНГЕЛОВА;
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056/86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) – 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ - 0878 83 39 92; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076/60 13 67; Бойка БОРАДЖИЕВА (Пловдив) - 032/67 35 18; Димитринка СМОЛЕВА (София) - 02/884 25 59; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038/632 060; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054/86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА

СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC:STABGSGF

Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

НЕЛИ ПАНАЙОТОВА

Под връх Драгойна се намира Буковският храм на Слънцето.

От незапомнени времена едни от най-древните обитатели на днешните български земи траките се славели с изключителните си познания в областта на астрономията. Според древногръцки източници тракийските астрономи познавали в детайли небесните тела и посвещавали гръцките владетели в тайните на астрономията. Така например в една от хрониките се споменава за тракийския жрец Деценей, който знаел имената на повече от 350 звезди. За връзката на траките с движението на небесните тела свидетелстват и множеството тракийски светилища, в които са открити съоръжения, ориентирани към Слънцето – върховния им бог.

По думите на археолога Божидар Чапъров слънчеви съоръжения има на много места в Родопите, но никъде не е открит календар като този, който изследователят намира при разкопките на древен тракийски храм. Това се случва преди повече от 30 години в планината близо до село Буково, южно от град Първомай, при проучването на храм на Слънцето на един планински връх:

Това е връх с над 800 м надморска височина – разказва Божидар Чапъров. – Там са намерени археологически артефакти с около 60 см културни напластявания. В средата на светилището има камък под формата на конус с височина около 30-40 см и диаметър около 100-120 см. По краищата на този конус откритиме равномерно разположени 6 вдлъбнатини. С помощта на астроном, преподавател от Пловдивския университет

Календарът на древните траки край пловдивското Буково

„Паисий Хилендарски“, извършихме многократни наблюдения на датите 21 март, 21 юни, 21 септември и 21 декември. Сутрин чакахме слънцето да изгрее и с един репер в средата на конуса проследявахме как сянката пада на определените дати в една от тези дупки. Така при всяко едно измерване сянката падаше на различно място, защото слънцето изгряваше от различни места. В една от дупките намерихме и каменно яйце, за което

предполагам, че е местено през различните сезони. По всичко личи, че става дума за календар за отмерване на сезоните. В древността хората почитали природата, защото са били зависими от нея. Отчитането на сезоните им помагало за развиване на земеделието и скотовъдството.

Археологът е документирал над 110 шарапани (изсечени в скалите съоръжения, използвани най-вече за направа на ритуално вино). Изследва и повече от 1200 скални култови ниши. Той е категоричен, че до този момент такъв календар от епохата на траките няма открит. Според Божидар Чапъров мястото на Буковския каменен календар не е случайно.

Това е район на една мегалитна култура, на границата между тракийските племена одрис и беси, пояснява той. Траките възприемали земята, наричана от тях Богиня майка, като жив организъм, който също като човешкия е движен от енергийни центрове. Затова те

■ Каменната винарна

разполагали светилищата си именно на такива места, където според изчисленията им се намирали тези важни точки. Там хората са сядали обърнати на изток и се молили на Слънцето. Буковският храм на Слънцето с каменния календар се намира над жълтата пещера Утроба. Пещерите утроби според траките са място, в което Богинята майка влиза символично в съприкосновение с бога Слънце. Там се ражда бог Сабазий, известен и с гръцкото име Дионис. Под храма има около 110 изсечени в скалите погребални ниши.

Тези ниши са трапецовидни и са пръснати само в Източните Родопи – обяснява археологът. – Представят част от мегалитната тракийска култура. В района на Буково има и 18 каменни шарапани за производство на тракийско вино. Затова се предполага, че тук се намира един от древните винарски центрове у нас. Подобен има и в района на Кърджали. Археологическите артефакти, например керамичните съдове, са вероятно от края на Второто хилядолетие пр. н. е. Каменният календар, нишите, шарапаните, както и останките от селища наоколо са от различно време,

но в средата на съответната вдлъбнатина. Ако това се измери, може да се определи кога слънцето е попадало точно в центъра ѝ, дали преди 3000 или преди 3800 години.

Преди година Божидар Чапъров прави филм за уникалното откритие с надеждата да заинтересува местните управници да отделят средства за неговото съхранение. Десетилетия наред каменният календар е оставен без всякаква защита от атмосферни влияния и иманярски набези. До него не стигат туристически маршрути, не са измислени и мистични интригуващи истории като тези около календара на маите. Има само безмълвни каменни свидетелства, че праисторическите селища по нашите земи са едни от първите в Европа.

■ Скалният календар

■ Скалните ниши

■ Некрополът